

Anonimizált változat

Fordítás

C-62/22 – 1

C-62/22. sz. ügy

Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A benyújtás napja:

2022. február 1.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Amtsgericht Frankfurt am Main (Németország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2022. január 21.

Felperes:

IA

Alperes:

DER Touristik Deutschland GmbH

[omissis] **Amtsgericht Frankfurt am Main**

Ügyszám: 30 C 208/21 (47)

Frankfurt am Main, 2022. január 21.

Végzés

Az

IA, [omissis] Frankfurt am Main,

felperes

[omissis] kontra

DER Touristik Deutschland GmbH ,[omissis] Frankfurt am Main

alperes:

[omissis] közötti jogvitában

az Amtsgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i helyi bíróság, Németország) [omissis] 2022. január 21-én a következőképpen határozott:

A bíróság az eljárást felfüggeszti.

A bíróság az EUMSZ 267. cikk első bekezdésének b) pontja és harmadik bekezdése szerinti előzetes döntéshozatali eljárás útján a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

Úgy kell-e értelmezni a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 18. cikkének (1) bekezdését, hogy e rendelkezés – a joghatóság szabályozásán túl – a határozatot hozó bíróság által figyelembe veendő szabályozást jelent a tagállami bíróságok utazási szerződéssel kapcsolatos illetékességére vonatkozóan azon esetekben, amikor mind a fogyasztónak, azaz az utasnak, mind a másik szerződő félnek, azaz az utazásszervezőnek ugyanazon tagállamban van a székhelye, az úti cél azonban nem ezen tagállamban, hanem külföldön található, azzal a következménnyel, hogy a fogyasztó – a nemzeti előírások kiegészítéseképpen – a lakóhelye szerinti bírósághoz fordulhat az utazásszervezővel szemben fennálló szerződéses igényeivel?

Indokolás:

I. A jogvita tárgyának és a releváns tényeknek az ismertetése, az Európai Unió Bírósága eljárási szabályzata 94. cikkének a) pontja.

1. Keresetében a felperes 3808,10 euró és a 2020. július 11. óta számított, az alapkamatot 5 százalékponttal meghaladó mértékű kamat megfizetését kéri, valamint peren kívül felmerült, 413,64 euró összegű költség alóli mentességet kérelmez. A felperes Frankfurt am Mainban, Németországban rendelkezik lakóhellyel.

A 3808,10 euró kifizetésére irányuló követelését egy utazási szerződésből vezeti le, amelyet élettársa kötött az alperessel. A foglalás visszaigazolásában a Frankfurt am Main-i cím szerepel. A szerződés fő tárgyát a következők képezték: 2019. december 24-i járat a németországi Frankfurt am Mainból a kubai Varaderóba, transzfer a varaderói repülőtérrel a szállodába, szállás a [omissis] szálloda grand suite lakosztályában, [omissis] étkezéssel együtt 2020. január 10-ig, transzfer a repülőtérre, valamint 2020. január 10-én visszaút Varaderóból Frankfurt am Mainba.

A felperes azt állítja, hogy a szállás nem felelt meg a szerződésben foglaltaknak. Először is a grand suite lakosztály helyett standard szobát kaptak. Ezenkívül ez a szoba nem volt kitakarítva, és csak tűzforró víz jött ki a csapból. Ezeket a

hiányosságokat a másik szobába költözés után sem orvosolták, így a felperes és élettársa nem tudta a szobában az éjszakát eltölteni.

A grand suite lakosztályba csak 2020. december 25-én lehetett volna átköltözni. E lakosztályban azonban nem működött a légkondicionáló berendezés. A zuhanyzóból és az összes csapból lényegében csak hideg víz folyt. A jakuzzi meghibásodott, a fűvókák pedig nem működtek. Az összes szaniterhelyiség láthatóan erősen penészes volt. A grand suite lakosztály is nagyon piszkos volt, és tele volt rovarokkal, valószínűleg csótányokkal.

Szilveszter éjjelén minden bárban és minden étkezésnél hosszasan kellett várakozni, és a piszkos edényeket és az ételmaradékokat nem távolították el.

Az alperes egy jogi személy, székhelye Kölnben, Németországban található.

2. A felperes keresetet indított az Amtsgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i helyi bíróság) előtt. A bíróság álláspontja szerint a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: „Brüsszel Ia” rendelet) 18. cikkének (1) bekezdése nemcsak a nemzetközi joghatóságra, hanem a tagállamon belüli illetékességre vonatkozó szabályt is tartalmaz. A külföldi úti cél biztosította az elegendő külföldi elemet. Ezért a felperes a keresetet a lakóhelye szerinti bíróságon, azaz a kérdést előterjesztő bíróság előtt indíthatta meg.

Az alperes úgy véli, hogy az Amtsgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i helyi bíróság) nem rendelkezik illetékességgel. A kereset elbírálására az Amtsgericht Köln (Kölni helyi bíróság, Németország) rendelkezik illetékességgel. Az alperes a 2021. március 5-i indítványával ennek megfelelő kifogást terjesztett elő.

A felperes nem nyújtott be az Amtsgericht Kölnhöz (Kölni helyi bíróság) vagy más bírósághoz történő áttételre irányuló kérelmet.

II. Az alkalmazandó nemzeti rendelkezések tartalma és a vonatkozó ítélkezési gyakorlat, az Európai Unió Bírósága eljárási szabályzata 94. cikkének b) pontja.

1. Az utoljára a 2021. október 5-i törvény (BGBl. I., 4607. o.) 3. cikkével módosított Zivilprozessordnung (polgári perrendtartás) 2005. december 5-én kihirdetett változata (BGBl. I., 3202. o.; 2006 I. 431. o.; 2007 I., 1781. o.) (a továbbiakban ZPO):

a) 12. § Általános illetékesség; fogalom

Az a bíróság, amelynek területén az alperes lakik, mindazokban a perekben illetékes, amelyekre más bíróság kizárólagos illetékessége megállapítva nincs.

b) 17. § Általános illetékesség jogi személyek esetén

Az önállóan perelhető önkormányzatok, testületek, valamint társaságok, szövetkezetek vagy más egyesületek, továbbá alapítványok, intézetek és vagyonegyesítő gazdasági társaságok esetén az a bíróság illetékes, amelynek területén a jogi személy székhelye található. Eltérő rendelkezés hiányában a székhely az a hely, ahol a jogi személy működik.

[...]

c) 21. § Különös illetékesség jogi személy telephelye esetén

Aki gyár, üzlet működtetését vagy más gazdasági tevékenység folytatását üzletkötést közvetlenül végző telephelyen biztosítja, a telephely elhelyezkedése szerint illetékes bíróság előtt perelhető minden olyan kereset esetén, amely a telephely üzletvitelére vonatkozik.

[...]

d) 29. § Különleges illetékesség a teljesítés helyén

A valamely szerződéses jogviszonyból származó és az annak fennállásával kapcsolatos jogvitákra az a bíróság illetékes, amelynek illetékességi területén a vitatott kötelezettséget teljesíteni kell.

[...]

e) 39. § Az alperes megjelenésén alapuló illetékesség

Az elsőfokú bíróság illetékességét az is megalapozza, hogy az alperest az illetékesség hiányára való hivatkozás nélkül, az ügy érdemében meghallgatják. Ez nem vonatkozik arra az esetre, ha az 504. § szerinti tájékoztatás elmaradt.

f) 148. § Felfüggesztés elsőbbségre alapított kifogás esetében

(1) A bíróság, ha a jogvita elbírálása részben vagy egészben egy másik folyamatban lévő jogvita tárgyát képező vagy közigazgatási hatóság által eldöntendő jogviszony fennállásától vagy fenn nem állásától függ, elrendelheti a tárgyalás felfüggesztését a másik jogvita rendezéséig vagy a közigazgatási hatóság határozatának meghozataláig.

[...]

g) 281. § Áttétel

Amennyiben az eljáró bíróság a vonatkozó jogszabály alapján illetékességének vagy hatáskörének hiányát állapítja meg, és a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróság megállapítható, úgy a bíróság köteles a felperes kérelmére végzésben kimondani hatáskörének vagy illetékességének hiányát, és a jogvitát

hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bírósághoz áttenni. Amennyiben több bíróság rendelkezik hatáskörrel és illetékességgel, az ügyet a felperes által megjelölt bírósághoz kell áttenni.

(2) A bíróság hatáskörére és illetékességére vonatkozó kérelmek és nyilatkozatok a bírósági titkárnál nyújthatók be. A végzés ellen jogorvoslatnak nincs helye. A perfüggőség az ügy iratainak a végzésben megjelölt bírósághoz érkezésével áll be. A végzés e bíróságra kötelező erővel bír.

h) 513. § Fellebbezési okok

(1) [...]

(2) A fellebbezésben nem lehet arra hivatkozni, hogy az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg hatáskörét és illetékességét.

2. Az utoljára a 2020. szeptember 29-i törvény (BGBl. I., 2048. O) 1. cikkével és 2. cikkének második mondatával módosított Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (a Németországi Szövetségi Köztársaság alaptörvénye) Bundesgesetzblatt III. részének 100-1. pontjában közzétett, egységes szerkezetbe foglalt változatában (a továbbiakban: GG):

101. cikk

(1) A rendkívüli bíróságok nem megengedettek. Senki sem vonható el törvényes bírjától.

III. Az előzetes döntésre való előterjesztés indokai, valamint az uniós jog rendelkezései és az alkalmazandó nemzeti jog közötti kapcsolat, az Európai Unió Bírósága eljárási szabályzata 94. cikkének c) pontja

1. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdést eredetileg a Landgericht Mainz (mainzi regionális bíróság, Németország) tette fel.¹ A kérdésben azonban nem született döntés, mivel az előzetes döntéshozatal iránti kérelem visszavonása miatt az ügyet törölték.²

2. Az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdése alapján az Amtsgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i helyi bíróság) köteles előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére, ezért az előzetes döntéshozatali eljárás időtartamára az eljárást a ZPO 148. §-a alapján fel kell függeszteni. Az Amtsgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i helyi bíróság) csak akkor hozhat érdemi határozatot, ha illetékességgel rendelkezik. Amennyiben megállapítja illetékességét, a felsőbb szintű Landgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i regionális bíróság, Németország), amelynek egy esetleges fellebbezést kellene elbírálnia, a ZPO

¹ LG Mainz (mainzi regionális bíróság), 2020. június 10-i végzés – ügyszám: 3 O 105/18.

² Bíróság, 2021. április 26-i végzés – ügyszám: C-317/20.

513. §-ának (2) bekezdése alapján köti az illetékesség helyi bíróság általi elfogadása. E tekintetben a helyi bíróságot az illetékesség kérdésében utolsó fokon eljáró bíróságnak kell tekinteni. Az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdése alapján tehát a helyi bíróság akkor köteles előzetes döntéshozatal iránti kérelem előterjesztésére, ha az illetékességet kizárólag az uniós jog alkalmazása támasztja alá, és az uniós jog értelmezése során kétségek merülnek fel. Ebben az esetben ez a helyzet áll fenn.

Ha az Amtsgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i helyi bíróság) tévesen állapítja meg az illetékességet, az a GG 101. cikke (1) bekezdésének második mondatát is sértené, mivel akkor nem lehetne a jelen jogvitában törvényes bírónak tekinteni.

3. Az illetékességének vizsgálata során az eljáró bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a felperes lakóhelye szerinti illetékesség legfeljebb a „Brüsszel Ia” rendelet 18. cikke (1) bekezdésének alkalmazásából következik, nem pedig a nemzeti jogon alapul.

Az Amtsgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i helyi bíróság) illetékessége nem vezethető le a nemzeti szabályozásból. Az illetékességet a ZPO 12. §-a alapján főszabály szerint az általános illetékességi szabályok határozzák meg. Jogi személyek, mint például az alperes esetében a ZPO 17. §-a alapján az általános illetékességet az alperes székhelye határozza meg. Ez jelen ügyben Kölnben, nem pedig Frankfurt am Mainban található.

Az alperesnek a ZPO 21. §-ának (1) bekezdése értelmében vett telephelye sem Frankfurt am Mainban található. Az Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i regionális felsőbíróság, Németország) ítélkezési gyakorlata szerint a foglalási visszaigazolásban szereplő cím nem elegendő a telephely feltételezéséhez. Az alperes esetében az Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i regionális felsőbíróság) már kimondta, hogy nem elegendő, ha a foglalási visszaigazolásban Frankfurt am Main-i cím szerepel.³

Hasonlóképpen, az Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i regionális felsőbíróság) ítélkezési gyakorlata szerint az Amtsgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i helyi bíróság) illetékességének a ZPO 29. §-ának (1) bekezdése szerinti elfogadása nem jöhet szóba. Az Oberlandesgericht Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i regionális felsőbíróság) az utazási szerződés teljesítési helye szerinti illetékességet illetően megállapította, hogy az indulási hely nem minősül a ZPO 29. §-a értelmében vett teljesítési helynek.⁴

³ OLG Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i regionális felsőbíróság), 2019. július 31-i végzés – ügyszám: 11 SV 27/19.

⁴ OLG Frankfurt am Main (Frankfurt am Main-i regionális felsőbíróság), 2015. november 27-i végzés – ügyszám: 11 SV 72/15.

A ZPO 39. §-a szerinti alperesi megjelenés sem alapozhatja meg az illetékességet, mivel az alperes kifejezetten vitatja az illetékességet.

4. A „Brüsszel Ia” rendelet 18. cikke (1) bekezdésének helyes értelmezése a Bíróság 1982. október 6-i ítélete (C-283/81) alapján sem egyértelmű. A helyes értelmezés a Bíróság 2013. november 14-i ítéletéből (C-478/12) sem következik. Egyrészt ebben az ügyben a 44/2001/EK rendelet 16. cikkével eltérő rendelkezés alkalmazásáról volt szó, másrészt az ebben az ügyben részes felek székhelye – a jelen ügytől eltérően – különböző tagállamokban van.

IV. Azon okok, amelyek miatt a kérdést előterjesztő bíróságban kérdés merült fel a „Brüsszel Ia” rendelet 18. cikke (1) bekezdésének értelmezésére vonatkozóan, az Európai Unió Bírósága eljárási szabályzata 94. cikkének c) pontja

A német ítélkezési gyakorlatban vitatott, hogy a „Brüsszel Ia” rendelet 18. cikkének (1) bekezdése alkalmazható-e a jelen ügghöz hasonló ügyekben, amikor az utas lakóhelye és az utazásszervező székhelye Németországban van, azonban az úti cél külföldön található. A Landgericht Nürnberg-Fürth (Nürnberg-Fürth-i regionális bíróság, Németország) például kimondta, hogy a „Brüsszel Ia” rendelet 18. cikke (1) bekezdésének alkalmazásához az szükséges, hogy az utazásszervező székhelye és az utas lakóhelye ne ugyanabban a tagállamban legyen; csak ebben az esetben van meg a szükséges határokon átnyúló elem.⁵ Ehhez nem kapcsolódik a tagállamon belüli illetékességre vonatkozó szabályozás. Erre nem is volt szükség, mivel a „Brüsszel Ia” rendelet célja csupán az volt, hogy megvédje a fogyasztót attól, hogy egy számára idegen jogrendszerben jogvitának legyen kitéve. Ezt a következtetést a Landgericht Nürnberg-Fürth (Nürnberg-Fürth-i regionális bíróság) a „Brüsszel Ia” rendelet (15) és (18) preambulumbekkezdéséből vonta le. A Landgericht Nürnberg-Fürth (Nürnberg-Fürth-i regionális bíróság) továbbá a Bíróság 2000. július 13-i ítéletére (C-412/98) hivatkozva kifejtette, hogy a „Brüsszel Ia” rendeletet megszorítóan kell értelmezni, és ezért nem alkalmazható a „Brüsszel Ia” rendelet 18. cikkének (1) bekezdése, ha mindkét fél székhelye, illetve lakóhelye ugyanabban a tagállamban van, és a külföldi elem csak az úti célból következik.

A szakirodalomban képviselt álláspont szerint azonban a határokon átnyúló helyzet nem követeli meg, hogy a felek székhelye, illetve lakóhelye különböző tagállamokban legyen. A „Brüsszel Ia” rendeletből sem a német, sem az angol vagy a francia nyelvű változat alapján nem lehetett ilyen korlátozást levonni. A „Brüsszel Ia” rendelet bevezetésekor inkább az volt a cél, hogy a felperes fogyasztó számára lakóhely szerinti bírósági fórumot hozzanak létre.⁶ Például a „Brüsszel Ia” rendelet 6. cikkének (1) bekezdése sem írja elő, hogy mindkét

⁵ LG Nürnberg-Fürth (Nürnberg-Fürthi regionális bíróság) 2015. április 30-i végzése – ügyszám: 3 O 2749/15.

⁶ [omissis] [Hivatkozás a nemzeti jogirodalomra.]

félnek különböző tagállamokban kell lakóhellyel, illetve székhellyel rendelkeznie, hanem lehetővé teszi, hogy elegendő legyen az egyik tagállam szerinti lakóhely, illetve székhely; ennek során nem kizárt, hogy ez ugyanaz a tagállam is lehet.⁷ Ez az álláspont is a Bíróság ítélkezési gyakorlatára hivatkozik, mégpedig a Brüsszeli Egyezmény 2. cikkének (1) bekezdésében található korábbi rendelkezésre vonatkozó, 2005. március 1-jei ítéletre (C-281/02). Ezt az ítéletet a „Brüsszel Ia” rendeletre is alkalmazni kell. A „Brüsszel Ia” rendelet jogalkotója a belföldi ügyeket is szabályozni kívánja, amint azt a „Brüsszel Ia” rendelet 24. cikke 1. pontjának második mondatában foglalt rendelkezése is mutatja. Ez a rendelkezés nem alkalmazható, ha a jogalkotó csak azokat az eseteket kívánja szabályozni, amelyekben a felek lakóhelye, illetve székhelye különböző tagállamokban található.

[omissis] [tájékoztatás a jogszabály szerinti jogorvoslat lehetőségéről]

[omissis] [aláírás]

⁷ [omissis] [Hivatkozás a nemzeti jogirodalomra.]